

Minister Klimatu i Środowiska

DGL-WSG.0500.2.2026.BB
4392673.18045005.14584992
Warszawa, 11-06-2026

Dotyczy: odpowiedzi na zapytanie Posłanki Urszuli Nowogórskiej (znak: K10INT17300)
Temat: interpelacja w sprawie utworzenia programu prewencyjnego zapobiegającego katastrofom naturalnym, w tym osuwiskom, na gruntach stanowiących własność prywatną lub własność podmiotu wyznaniowego

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z zapytaniem nr K10INT17300 Posłanki Urszuli Nowogórskiej, przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. Czy istnieje możliwość sfinansowania przez jednostkę samorządu terytorialnego badań i dokumentacji osuwiskowej dla nieruchomości znajdującej się w prywatnej własności bądź własności podmiotu wyznaniowego?

Jednostki samorządu terytorialnego realizują swoje zadania na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności w zakresie zadań własnych o charakterze publicznym.

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami oraz zasadami gospodarowania środkami publicznymi, finansowanie przez jednostki samorządu terytorialnego badań i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej dotyczącej nieruchomości stanowiących własność prywatną lub podmiotów wyznaniowych nie znajduje zasadniczo podstawy prawnej, o ile nie jest związane z realizacją zadania publicznego. Ocena konkretnego wydatku należy do organów nadzoru i kontroli właściwych w sprawach gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego.

2. Czy w razie negatywnej odpowiedzi na pytanie nr 1. istnieje możliwość utworzenia prewencyjnego rządowego programu, który pozwalałby sfinansować badania geologiczne wraz z dokumentacją, pomagające oszacować formę zabezpieczenia osuwiska występującego na gruncie prywatnym bądź należącym do podmiotu wyznaniowego?

W Polsce funkcjonuje system przeciwdziałania skutkom ruchów masowych ziemi o charakterze dwutorowym.

Z jednej strony realizowane są działania interwencyjne (tzw. komponent A), polegające na usuwaniu skutków zdarzeń i odbudowie infrastruktury publicznej z wykorzystaniem środków budżetu państwa.

Z drugiej strony prowadzone są działania prewencyjne (komponent B), w szczególności w ramach Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO), który obejmuje:

- inwentaryzację osuwisk,
- tworzenie map terenów zagrożonych,
- monitoring osuwisk,
- gromadzenie i udostępnianie danych niezbędnych do prowadzenia racjonalnej polityki przestrzennej.

Dzięki tym narzędziom jednostki samorządu terytorialnego dysponują wiedzą umożliwiającą uwzględnianie ryzyka osuwiskowego w procesach planistycznych i inwestycyjnych.

Jednocześnie należy zauważyć, że obecnie obowiązujące mechanizmy nie przewidują odrębnego programu finansowania badań geologicznych i dokumentacji dla nieruchomości prywatnych bądź należącym do podmiotu wyznaniowego.

Podkreślić należy też po raz kolejny, że w Polsce rozpoznano jak dotąd 96 051 osuwisk i 9 696 terenów nimi zagrożonych, przy czym inwentaryzacja osuwisk nie została jeszcze zakończona. Osuwiska są różnej wielkości, powierzchnia niektórych przekracza 1 km². Na osuwiskach tych zlokalizowane są setki tysięcy działek własnościowych. Na całym świecie przyjmuje się, że zabezpiecza się przede wszystkim elementy zabudowy, rzadziej całe osuwiska.

3. Czy w razie pozytywnej odpowiedzi na pytanie 2. Resort rozważyłby w sprawach związanych z prewencyjnym programem, który z kolei pozwalałby sfinansować badania geologiczne, pomagające oszacować formę zabezpieczenia osuwiska występującego na gruncie prywatnym bądź należącym do podmiotu wyznaniowego, przekazanie kompetencji w tej materii jednemu Ministerstwu.

Obecnie nie są prowadzone prace nad utworzeniem odrębnego programu finansowania badań geologicznych i dokumentacji dla nieruchomości prywatnych bądź należących do podmiotów wyznaniowych. Należy przy tym wskazać, że finansowanie tego rodzaju działań nie znajduje się w zakresie właściwości Ministra Klimatu i Środowiska.

Zgodnie z art. 163 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze¹, minister właściwy do spraw środowiska, działając przy pomocy Głównego Geologa Kraju sprawuje nadzór nad wykonywaniem zadań państwowej służby geologicznej. Jednocześnie, stosownie do art. 162 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy, do zadań państwowej służby geologicznej należy rozpoznawanie i monitorowanie zagrożeń geologicznych. Tym samym zakres kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska ogranicza się do zapewnienia rozpoznania

¹ Dz. U. z 2026 r. poz. 69.

i monitorowania zagrożeń geologicznych (tzw. komponent B), natomiast nie obejmuje finansowania działań inwestycyjnych ani dokumentacji służącej zabezpieczeniu konkretnych nieruchomości.

Należy również zauważyć, że działania polegające na przeciwdziałaniu skutkom ruchów masowych, w tym zabezpieczaniu infrastruktury oraz ograniczaniu zagrożeń dla ludności i mienia, realizowane są w ramach tzw. komponentu A, pozostającego w kompetencjach ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Programy, o których mowa w interpelacji dotyczy raczej sytuacji, w której zagrożenie zostało już zidentyfikowane i wymagane są działania o charakterze ochronnym lub interwencyjnym.

Należy też wskazać, że obecny podział zadań nie ma charakteru przypadkowego, lecz wynika z kompetencji poszczególnych resortów i zapewnia komplementarność działań administracji publicznej. Poszczególne resorty realizują zadania odpowiadające ich właściwościom rzeczowym - Minister Klimatu i Środowiska odpowiada za rozpoznawanie i monitorowanie zagrożeń geologicznych (komponent B), natomiast Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji za działania o charakterze ochronnym i interwencyjnym (komponent A). Takie podejście zapewnia spójność systemu oraz skuteczne uzupełnianie się podejmowanych działań.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Krzysztof Galos
Podsekretarz Stanu - Główny Geolog Kraju
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych KPRM